

ПЕРСПЕКТИВИ ПРОВЕДЕННЯ ПОДАТКОВОЇ РЕФОРМИ «10-10-10» В УКРАЇНІ

©2023 СИТНИК Н. С., ЮРЧЕНКО І. М.

УДК 33.336.02
JEL Classification: H21; H22; H 25

Ситник Н. С., Юрченко І. М.

Перспективи проведення податкової реформи «10-10-10» в Україні

Через війну в Україні та стрімке поширення пандемії COVID-19 багато підприємств або призупинили, або закрили свою діяльність. Введення воєнного стану вимагає швидкої адаптації податкового законодавства до нових реалій. Задля цього держава повинна, зокрема, розподілити його навантаження для сприяння виживанню бізнесу в умовах війни. Одним із таких планів є проведення податкової реформи «10-10-10», яка передбачає внесення змін до податкового законодавства, перегляд пільгового оподаткування певних сегментів бізнесу та зниження основних податкових ставок. Внесення корективів до даних податкових ставок призведе до серйозних змін у самому бюджеті держави. Основними податками, які буде змінено під час проведення реформи, є ПДВ, ПДФО та податок на прибуток із бізнесу. Аналітики стверджують, що зменшення їх до 10 % та посилення податкового контролю над підприємцями та підприємствами призведе до виведення значної частини бізнесу з «тіні». Важливим моментом є те, що, на противагу зменшенню ставок по основних податках, автори реформи пропонують посилити контроль за діяльністю не тільки зареєстрованих підприємців, а й населення, яке отримує дохід, не реєструючись як бізнес-суб'єкт. Це спричинить зростання штрафів за порушення податкового законодавства. Серед важливих недоліків реформи є потенційне збільшення бюджетного дефіциту внаслідок суттєвого зменшення розміру податків, а також умови Євродирективи 112, яких Україна змушена притримуватись у рамках євроінтеграції та згідно з якою ставка ПДВ не може становити менше 15 %. Своєю чергою, перевагами є посилення податкового контролю, детінізація економіки та зменшення податкового навантаження на фонд оплати праці, покращення рівня життя населення, підтримка бізнесу та залучення іноземних інвестицій. Отже, після детального розгляду реформи, ознайомлення з думками провідних експертів і проведення короткого аналізу можна стверджувати, що у такій складній ситуації, у якій опинилась Україна зараз, доречно вносити кардинальні зміни у податкову систему задля покращення фінансового стану населення, підприємств та економіки в цілому.

Ключові слова: податкова реформа «10-10-10», податки, податкова система, пандемія COVID-19, війна в Україні.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2023-2-106-111>

Рис.: 3. **Бібл.:** 11.

Ситник Наталія Степанівна – доктор економічних наук, завідувач кафедри фінансового менеджменту, Львівський національний університет імені Івана Франка (вул. Університетська, 1, Львів, 79001, Україна)

E-mail: nataliya.sytnyk@lnu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4138-9721>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57210146193>

Юрченко Ілона Максимівна – магістрант, Львівський національний університет імені Івана Франка (вул. Університетська, 1, Львів, 79001, Україна)

E-mail: ilonayu3@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-7144-2031>

UDC 33.336.02
JEL Classification: H21; H22; H 25

Sytnyk N. S., Yurchenko I. M. Prospects for the Tax Reform «10-10-10» in Ukraine

In the wake of the war in Ukraine and the rapid spread of the COVID-19 pandemic, many businesses have either suspended or closed their operations. The introduction of martial law requires rapid adaptation of tax legislation to new realities. To do this, the State must, in particular, distribute its burden to promote the survival of businesses in the wartime conditions. One of such plans is to carry out the tax reform «10-10-10», which provides for amendments to tax legislation, revision of preferential taxation of certain business segments and reduction of basic tax rates. Making adjustments to these tax rates will lead to serious changes in the State budget itself. The main taxes that will be changed during the reform are VAT, personal income tax and business income tax. Analysts argue that reducing them to 10% and strengthening tax control over entrepreneurs and enterprises will lead to the withdrawal of a significant part of business from the «shadow». The important point is that, in contrast to reducing the rates on basic taxes, the authors of the reform propose to strengthen control over the activities of not only registered entrepreneurs, but also the population that receives income without registering as a business entity. This will entail an increase in fines for violating tax legislation. Among the important shortcomings of the reform are the potential increase in the budget deficit resulting from a significant reduction in taxes, as well as the conditions of the European Directive 112, which Ukraine has to adhere to within the framework of European integration and according to which the VAT rate cannot be less than 15%. In turn, the advantages are strengthening tax control, de-shadowing the economy and reducing the tax burden on the wage fund, improving the standard of living of the population, supporting business and attracting foreign investment. Thus, after a detailed consideration of the reform, familiarization with the opinions of leading experts and a brief analysis, it can be argued that in such a difficult situation in which Ukraine finds itself now, it is appropriate to make fundamental changes to the tax system in order to improve the financial condition of the population, enterprises and the economy in general.

Keywords: tax reform «10-10-10», taxes, tax system, COVID-19 pandemic, war in Ukraine.

Fig.: 3. Bibl.: 11.

Sytnyk Natalia S. – Doctor of Sciences (Economics), Head of the Department of Financial Management, Ivan Franko National University of Lviv (1 Universytetska Str., Lviv, 79001, Ukraine)

E-mail: nataliya.sytnyk@lnu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4138-9721>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57210146193>

Yurchenko Ilona M. – Graduate Student, Ivan Franko National University of Lviv (1 Universytetska Str., Lviv, 79001, Ukraine)

E-mail: Ilonay3@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-7144-2031>

Вступ. Війна в Україні призвела до значних втрат людського капіталу, посилила показник інфляційного тиску та спричинила руйнування інфраструктури, викликала великі проблеми у сфері торгівлі сільсько-господарською продукцією, нанесла величезної шкоди виробничим підприємствам, у тому числі через втрату електроенергії.

Інфляція на рівні 28 % значною мірою вплинула на скорочення рівня доходів українців [1]. Саме тому офіційна заробітна плата стає ще більш неконкурентоспроможною порівняно із неофіційними аналогами.

Введення воєнного стану вимагає швидкої адаптації податкового законодавства до нових реалій. Задля цього держава повинна, зокрема, розподілити його навантаження для сприяння виживанню бізнесу в умовах війни.

Аналіз досліджень і публікацій. Теоретичні основи становлення та розвитку місцевих бюджетів досліджено у працях таких вітчизняних учених, як: Длігач А. О., Крисоватий А. І., Томнюк Т. А., Волохова І. С., Дубовик О. Ю., Слатвінська М. О., Демиденко А. М., Субботович Ю. Я. та інших.

У зв'язку з тим, що концепція реформи «10-10-10» запропонована відносно недавно, вона ще є недостатньо дослідженою темою як українськими, так і закордонними вченими. Тому, згідно з загальносвітовими умовами, обрана нами тема дослідження, на наш погляд, є дуже актуальною.

Для аналізу впливу цієї реформи на економіку України важливим є використання актуальних статистичних даних з офіційних ресурсів, зокрема, таких як: Урядовий портал Кабінету Міністрів України, сайт Державної податкової служби України, сайт Open Budget Міністерства фінансів України, сайт Міністерства економіки України та портал Державної служби статистики Львівської області.

Метою дослідження є розкриття змісту та призначення запропонованої податкової реформи за моделлю «10-10-10», визначення оцінки її ефективності та недоліків впровадження, шляхів їх подолання і перспектив розвитку економіки України в цілому, застосовуючи міжнародний досвід.

Викладення основного матеріалу. Через стрімке поширення пандемії COVID-19 Європою багато підприємств або призупинили або закрили свою діяльність. Продовжили працювати лише ті організації, що змогли адаптуватись до карантинних обмежень, перейшовши на дистанційний тип роботи. Він приносив вже не той прибуток, який був

до того, але хоча б дозволяв бізнесу і надалі працювати. Ця глобальна проблема не оминула й Україну.

Довгі політичні перипетії, реформації державних інститутів, внесення змін до основних нормативно-правових актів держави і до того негативно відображались на розвитку підприємництва в Україні, а пандемія вірусу COVID-19 погіршила його стан остаточно. Початок повномасштабної війни з росією на початку 2022 року змусив керівництво держави та бізнес об'єднати свої зусилля задля покращення економічної ситуації в Україні, яка здавалась критичною через вищезгадані проблеми.

Введення державних програм допомоги бізнесу, повернення підприємців на пільгові умови діяльності, податкові трансформації, фінансова допомога країн-партнерів України, об'єднання населення, бізнесу, влади та успішні дії наших військових на фронті стабілізували економіку. Це дало змогу експертам думати вже не про короткострокову перспективу, а планувати на середньо- та довгостроковий період.

Одним із таких планів є проведення податкової реформи «10-10-10», яка передбачає внесення змін до податкового законодавства, перегляду пільгового оподаткування певних сегментів бізнесу та зниження основних податкових ставок. Щоб зрозуміти, наскільки ця реформа важлива і який вплив вона може мати як на бізнес, так і на економічний стан країни, нами розглянуто яку частку у державному бюджеті займають основні податки, стосовно яких хочуть внести зміни.

На рис. 1 розглянуто частку податку на додану вартість (далі – ПДВ), податку на доходи фізичних осіб (далі – ПДФО), податок на прибуток підприємств у державному бюджеті України за 2020–2022 роки.

З рис. 1 видно, що середня частка ПДВ за 3 роки у всіх податкових надходженнях до Державного бюджету України становила 25,6 %, ПДФО – 21 %, податок на прибуток – 19,5 %. У сумі ці 3 податки забезпечують великий внесок – 66,1 % надходжень до бюджету України від Державної податкової служби.

Внесення корективів до даних податкових ставок призведе до серйозних змін у самому бюджеті держави. Нами розглянуто зміни, які принесе ця податкова реформа та позитивні результати внаслідок її проведення (рис. 2).

Як бачимо з рис. 2 основні податкові ставки в нашій країні становлять від 18 % до 22 %. Міністерство економіки України спільно з Офісом Президента України через податкову реформу пропонує такі зміни у ставках:

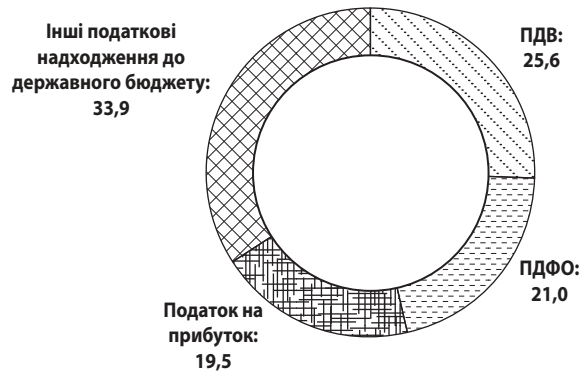

Рис. 1. Частка основних податків (ПДВ, ПДФО, податку на прибуток) у податкових надходженнях до Державному бюджету України за 2020–2022 роки, %

Джерело: складено авторами на основі даних [2]

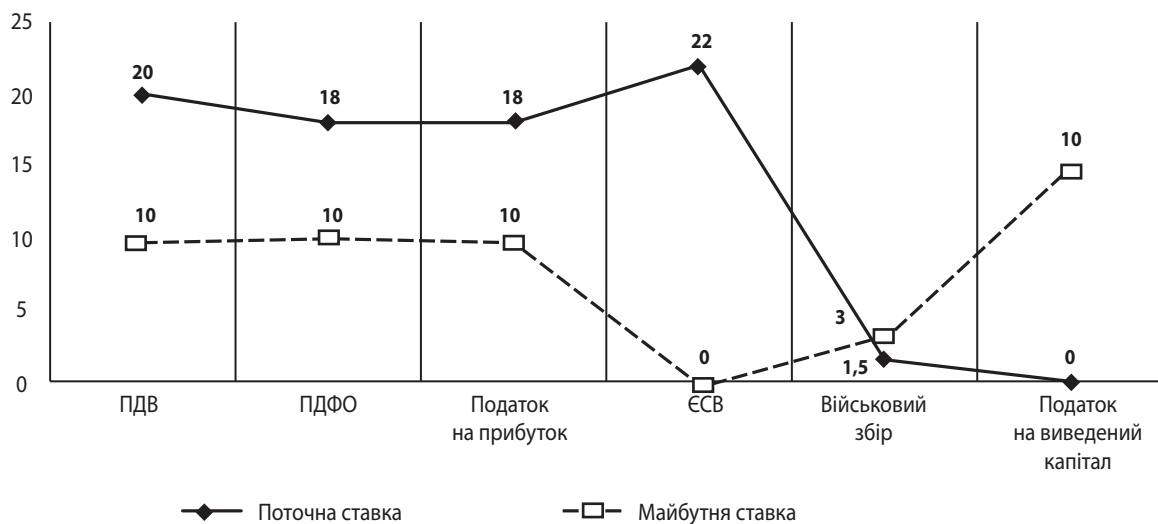

Рис. 2. Податкові ставки до реформи та після її проведення, %

Джерело: складено авторами на основі даних [3]

- зменшити ПДВ за 20 % до 10 %;
- зменшити ПДФО з 18 % до 10 %;
- зменшити податок на прибуток підприємств з 18 % до 10 % в короткостроковій перспективі, а в середньостроковій – зовсім відмовитись від нього;
- відмовитись від ЄСВ, залишивши його лише для ФОПів, які використовують систему єдиного податку при веденні своєї діяльності;
- збільшити військовий збір з 1,5 % до 3 % на період дії воєнного стану, а після завершення війни замінити його на накопичувальний внесок у пенсійну систему;
- ввести податок на виведений капітал у вигляді 10–15 %.

Основними податками, які буде змінено під час проведення реформи, є ПДВ, ПДФО та податок на прибуток із бізнесу. Аналітики стверджують, що зменшення їх до 10 % та посилення податкового контролю над підприємцями та підприємствами призведе до виведення значної частини

бізнесу з «тіні» та змусить керівників, що зараз використовують різні схеми ухилення від податків (ведення двох видів фінансової звітності; виплата мінімальної заробітної плати працівнику офіційно, а решту готівкою; використання інших банківських карт для проведення операцій по підприємству, ігнорування офіційного працевлаштування та оформлення працівників ФОПами; штучне зменшення ПДВ та інших податків; виведення коштів в офшори; використання юридичних консультацій та робота з недосконалим податковим законодавством; інші), працювати прозоро.

Попри те, що ЄСВ зараз займає вагомую частину надходжень до Пенсійного та соціальних фондів страхування, цих коштів недостатньо для повноцінного функціонування Пенсійного фонду України без використання дотацій з державного бюджету.

Згідно з даними, оприлюдненими на сайті Пенсійного фонду України, станом на березень 2023 року частка власних доходів фонду у структурі загальних доходів становить 55 %, що свідчить про забезпечення лише по-

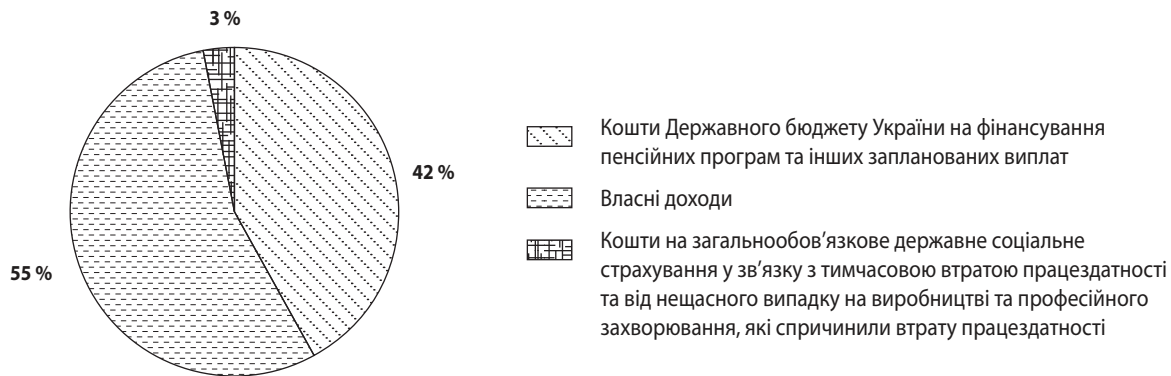

Рис. 3. Структура доходів Пенсійного фонду України за січень – березень 2023 року, млн грн

Джерело: складено авторами на основі даних [4]

ловини необхідних надходжень. Лише через отримання додаткових коштів, їх розподіл та перерозподіл вдається сповна здійснювати виплати пенсій та соціальних виплат населенню.

Скасування ЄСВ дозволить фізичним особам офіційно реєструватись підприємцями, не турбуючись про можливе блокування рахунків, розірвання ділових відносин з банками, неочікуваний візит податкового інспектора та накладення адміністративних штрафів за порушення податкового законодавства. Натомість для покращення ситуації з соціальними виплатами запропоновано вдосконалити систему недержавного пенсійного забезпечення, залучаючи недержавні пенсійні фонди та страхові компанії.

Підвищення ставки військового збору до 3 % в умовах воєнного стану з «російською федерацією» позитивно відобразиться на військовому бюджеті держави. Істотно ситуацію це не змінить, адже більшість видатків на оборону здійснюється завдяки допомозі міжнародних партнерів, але допоможе вирішити актуальне питання щодо повернення премій для військовослужбовців, які виконують завдання у тилу у розмірі 30000 грн. Після нашої перемоги військовий збір можна змінити на внесок у накопичувальну пенсійну систему.

Дискусії щодо заміни податку на прибуток підприємств податком на виведений капітал ведуться ще з 2015 року. Першим виступив проти цієї ідеї український бізнес, згодом уряд не міг дійти згоди щодо податкової ставки та законодавчих норм стягнення податку, а надалі українські міністерства не змогли домовитись з МВФ щодо необхідності запровадження податкового стягнення без відповідних змін у податковій системі.

Сьогодні це питання знову стало актуальним через пропозиції податкової реформації. Введення податку на виведений капітал передбачає сплату певного відсотка від виплати дивідендів, страхових платежів, роялті, фінансової допомоги, прибутку від проведення різного виду операцій та інші.

Відмінністю цього податку від податку на прибуток є те, що податком на прибуток оподатковується операційний дохід, отриманий після вирахування всіх витрат на заробітну плату, нарахувань на неї, видатків на закупівлю матеріалів та оплату послуг, а податком на виведений ка-

пітал оподатковуються дивіденди, отримані акціонерами після проведення зазначених операцій та аналогічних операцій.

Аргументами за введення податку для бізнесу є те, що підприємці в такому випадку будуть зацікавлені в розширенні підприємницької діяльності, збільшенні оборотів підприємства та зростанні вартості власного бізнесу, а для податкових установ такий крок спростить процедуру перевірки компаній. Якщо ввести цей податок, його ставка складатиме 10–15 %. Чи це компенсує податок на прибуток підприємств які надходять до державного бюджету – ще невідомо, але покращення економічного стану регіону, де функціонує підприємство, точно забезпечить. Зокрема, через розширення бізнесу потреба в додатковому персоналі зросте, а це дозволить створити нові робочі місця для населення.

Однією з країн-партнерів України, яка успішно ввела податок на виведений капітал, є Британія, де збір поширюється на малий та середній бізнес. Негативних оцінок такої зміни у них з кожним роком менше. Варто додати, що ефективна податкова ставка (середня ставка від отриманого доходу, яку фізична особа чи корпорація сплачує у вигляді податків державі) в Британії становить близько 31 %. В Україні вона складає майже 42 %. Для порівняння оберемо декілька країн, де ефективна податкова ставка така: Ізраїль – 31 %, Мексика – 20 %, Нова Зеландія – 18 %.

Українці, що ведуть підприємницьку діяльність за кордоном, знаходяться у кращому становищі, ніж юридичні особи на території України. Польща, Чехія та Румунія пропонують набагато вигідніші умови ведення бізнесу резидентам та нерезидентам, що, своєю чергою, має негативний вплив на розвиток бізнесу в Україні. Лояльність до підприємців зі сторони держави та контроль за його діяльністю від податкових органів дозволяє отримувати приріст всіх фінансових показників. Отже, нашим завданням є створення кращих умов бізнесу саме в Україні.

Важливим моментом є, що, на противагу зменшенню ставок по основних податках, автори реформи пропонують посилити контроль за діяльністю не тільки зареєстрованих підприємців, а й населення, яке отримує дохід, не реєструючись як бізнес-суб'єкт. Це спричинить зростання штрафів за порушення податкового законодавства.

Варто зазначити, що здійснювати контроль за діяльністю підприємців допоможе інтеграція української інформаційної системи основних фінансових установ з європейською та адаптація нормативно-правового регулювання актів до «західного законодавства». Це дозволить проводити обмін інформацією між податковими органами, банківськими установами й іншими фінансовими організаціями. Відповідно, вся діяльність українців за кордоном і стан їх банківських рахунків будуть відомі нашим податковим органам та банківській системі, а діяльність іноземців в Україні відома їхнім країнам і державним органам. Отримувати фінансову допомогу за кордоном і вести підприємницьку діяльність в Україні або навпаки буде неможливо, вільне здійснення переказів великого обсягу коштів за допомогою системи міжбанківських переказів (Western Union, Ria, Moneygram, Intel Express, Swift та інші) теж буде обмежене, вивезення валюти за кордон через банківські вклади чи на картках з метою використання їх за кордоном теж підлягатиме контролю.

Скасування більшості податкових пільг можливе при проведенні реформи «10-10-10». На цей час застосовується близько 260 видів пільг для бізнесу. Деякі з суб'єктів використовують кілька КВЕДів діяльності з метою ведення підприємництва на пільгових умовах чи участі у державних програмах допомоги бізнесу. Основний КВЕД може не відповідати програмі, через яку організація отримує допомогу. Це призводить до того, що один підприємець отримує допомогу, хоч і не потребує її, а інший ж закриває бізнес через фінансові труднощі. Скасування пільг дозволить бізнесу працювати на єдиних умовах, що, зокрема, збереже у бюджеті кошти, які виділялись для цих пільг.

Основна причина критики концепції податкової реформи «10-10-10» полягає в тому, що суттєве зменшення розміру податків потенційно може призвести до збільшення бюджетного дефіциту [5].

З іншого боку, реформа передбачає підвищення низки інших податків.

Серед податків, які мають компенсувати недоотримання доходів до бюджету, є:

- запровадження прогресивної ставки на ренту на видобуток корисних копалин (руди, газу, нафти, вугілля);
- вищі акцизи на пальне та алкоголь;
- податки на забруднення, зокрема металургійний пил;
- додаткове оподаткування експорту сировини (наприклад, руди, зерна чи деревини), на що припадає 73 % усього українського експорту.

Серед важливих недоліків реформи є те, що запропонована ставка ПДВ є нижчою за мінімальну стандартну ставку, встановлену статтею 97 Євродирективою 112 (15 %), і йде всупереч зобов'язанням щодо уніфікації із законодавством Європейського Союзу, які взяла на себе Україна в рамках євроінтеграції [6].

Своєю чергою, перевагою є велика підтримка зі сторони бізнесу. Про це вказують дані експрес-опитування, яке було проведено Європейською Бізнес Асоціацією. [7] Скасування ЄСВ значно полегшить фінансове становище роботодавців та дасть змогу залучити більшу кількість пра-

цівників. Окрім цього, зменшення податкових ставок позитивно вплине на іноземних інвесторів.

Також уже довгий час тривають обговорення про необхідність детінізації економіки та зменшення податкового навантаження на фонд оплати праці. Рівень бідності в Україні значно погіршився через наслідки війни. ООН прогнозує, що до кінця 2023 року рівень бідності в Україні може зрости до 55 % населення [8].

Проте через знаходження України в активній фазі війни цей показник важко передбачити. Межа бідності може становити не 55 %, а, наприклад, до 73 % чи навпаки – до 30 %. Це залежатиме від терміну завершення війни, обсягів руйнувань, тривалості надання допомоги від Європейського Союзу та інших зовнішніх та внутрішніх чинників. У будь-якому випадку він буде вищим, ніж довоєнний.

Так, у 2022 році дефіцит енергоносіїв був рушієм інфляції. Ціни на споживчі товари в січні 2023 року порівняно з минулим зросли на 14,1 %, що, своєю чергою, зменшує рівень купівельної спроможності населення. Тому наступною вагомою перевагою реформи буде зменшення ставки податку на доходи фізичних осіб [9].

Висновок. Початок повномасштабної війни з росією у 2022 році змусив українську владу та бізнес об'єднати зусилля задля покращення економічної ситуації в країні. Від того, наскільки поставлені цілі будуть відповідати сучасному стану справ в економіці, залежатиме, наскільки позитивними або негативними будуть наслідки проведених заходів, економічне зростання та потенціал країни, добробут і якість життя населення [10].

Офіс Президента та Мінекономіки працюють над концепцією податкової реформи під назвою «10-10-10». Вона передбачає ПДВ до 10 % (зараз – 20 %), ПДФО – до 10 % (зараз – 18 %), податку на прибуток підприємств – до 10 % (зараз – 18 %), збільшення військового збору до 3 % та скасування ЄСВ (зараз 22 % від фонду оплати праці працівника) [11].

Серед важливих недоліків реформи є потенційне збільшення бюджетного дефіциту внаслідок суттєвого зменшення розміру податків, а також умови Євродирективи 112, яких Україна змушена притримуватись в рамках євроінтеграції та згідно з якою ставка ПДВ не може становити менше 15 %.

Своєю чергою, перевагами є посилення податкового контролю, детінізації економіки та зменшення податкового навантаження на фонд оплати праці, покращення рівня життя населення, підтримка бізнесу та залучення іноземних інвестицій.

Отже, після детального розгляду реформи, ознайомлення з думками провідних експертів та проведення короткого аналізу можна стверджувати, що у такій складній ситуації, в якій опинилась Україна, зараз доречно вносити кардинальні зміни у податковій системі задля покращення фінансового стану населення, підприємств та економіки в цілому.

Перспективою подальших досліджень буде аналіз інших ефективних методів відновлення економіки після пандемії та війни як на центральному, так і на місцевих рівнях, адаптація політики України до актуальних проблем і сучасних тенденцій світу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Інфляція та ВВП у 2023 році: прогнози експертів // КОШТ. 2023. URL: <https://kosht.media/infliatsiia-ta-vvp-u-2023-rotsi-prohnozy-ekspertiv/>
2. Доходи держбюджету України // Мінфін. 2023. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/gov/income/>
3. Ставки податків та зборів // Державна податкова служба України. 2023. URL: <https://zir.tax.gov.ua/main/index/stavki>
4. Огляд основних підсумків роботи Пенсійного фонду України за січень – березень 2023 року // Пенсійний фонд України. 2023. URL: <https://www.pfu.gov.ua/2157054-oglyad-osnovnyh-pidsumkiv-roboty-pensijnogo-fondu-ukrayiny-za-sichen-berезen-2023-roku/>
5. Радикальна податкова реформа: що насправді ховається за "10-10-10" // 24tv.ua. 2022. URL: https://24tv.ua/economy/podatkova-reforma-10-10-10-shho-oznachaye-dumka-ekspertiv_n2144630
6. Директива Ради 2006/112/ЄС від 28 листопада 2006 року про спільну систему податку на додану вартість. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_928#Text
7. Податкова реформа 10-10-10 – думка бізнесу // ЕБА. 2022. URL: <https://eba.com.ua/podatkova-reforma-10-10-10-dumka-biznesu/>
8. До кінця 2023 рівень бідності в Україні може зрости до 55 % населення: економіст пояснив, чому // Громадське інтерактивне телебачення. 2022. URL: <https://uagit.tv/2022/12/21/26630-do-kintsya-2023-riven-bidnosti-v-ukrayini-mozhe-zrosty-do-55-naselennya-ekonomist-poyasnyv-chomu>
9. Коментар Національного банку щодо рівня інфляції в березні 2023 року // Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/komentar-natsionalnogo-banku-schodo-rivnya-inflyatsiyi-v-berезni-2023-roku>
10. Фінансовий менеджмент // Львівський національний університет імені Івана Франка. URL: https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/11/Finans_menedzhment28_11_3.pdf
11. 10-10-10: яку податкову реформу пропонують урядовці // Суспільне Новини. URL: <https://suspilne.media/275150-10-10-10-aku-podatkovu-reformu-proponuut-uradovci-ta-ci-progolosuut-za-nei-deputati/>

REFERENCES

"10-10-10: yaku podatkovu reformu proponuiut uriadovtsi" [10-10-10: What Kind of Tax Reform Are Government Officials Proposing?]. Suspilne Novyny. <https://suspilne.media/275150-10-10-10-aku-podatkovu-reformu-proponuut-uradovci-ta-ci-progolosuut-za-nei-deputati/>

10-aku-podatkovu-reformu-proponuut-uradovci-ta-ci-progolosuut-za-nei-deputati/

"Do kintsia 2023 riven bidnosti v Ukraini mozhe zrosty do 55 % naselennia: ekonomist poiasnyv, chomu" [By the End of 2023, the Poverty Level in Ukraine May Increase to 55 % of the Population: The Economist Explained Why]. Hromadske interaktyvne telebachennia. 2022. <https://uagit.tv/2022/12/21/26630-do-kintsya-2023-riven-bidnosti-v-ukrayini-mozhe-zrosty-do-55-naselennya-ekonomist-poyasnyv-chomu>

"Dokhody derzhbiudzhetu Ukrainy" [Revenues of the State Budget of Ukraine]. Minfin. 2023. <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/gov/income/>

"Finansovyi menedzhment" [Financial Management]. Lvivskyi natsionalnyi universytet imeni Ivana Franka. https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/11/Finans_menedzhment28_11_3.pdf

"Infliatsiia ta VVP u 2023 rotsi: prohnozy ekspertiv" [Inflation and GDP in 2023: Expert Forecasts]. KOSHТ. 2023. <https://kosht.media/infliatsiia-ta-vvp-u-2023-rotsi-prohnozy-ekspertiv/>

"Komentar Natsionalnogo banku shchodo rivnia inflatsii v berezni 2023 roku" [Comment of the National Bank on the Level of Inflation in March 2023]. Natsionalnyi bank Ukrainy. <https://bank.gov.ua/ua/news/all/komentar-natsionalnogo-banku-schodo-rivnya-inflyatsiyi-v-berезni-2023-roku>

[Legal Act of Ukraine] (2006). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_928#Text

"Ohliad osnovnykh pidsumkiv roboty Pensiinoho fondu Ukrainy za sichen - berezen 2023 roku" [Overview of the Main Results of the Work of the Pension Fund of Ukraine for January - March 2023]. Pensiyni fond Ukrainy. 2023. <https://www.pfu.gov.ua/2157054-oglyad-osnovnyh-pidsumkiv-roboty-pensijnogo-fondu-ukrayiny-za-sichen-berезen-2023-roku/>

"Podatkova reforma 10-10-10 - dumka biznesu" [Tax Reform 10-10-10 - Business Opinion]. EBA. 2022. <https://eba.com.ua/podatkova-reforma-10-10-10-dumka-biznesu/>

"Radykalna podatkova reforma: shcho naspravdi khovaietsia za "10-10-10"" [Radical Tax Reform: What Is Really Hidden Behind "10-10-10"]. 24tv.ua. 2022. https://24tv.ua/economy/podatkova-reforma-10-10-10-shho-oznachaye-dumka-ekspertiv_n2144630

"Stavky podatkiv ta zboriv" [Rates of Taxes and Fees]. Derzhavna podatkova sluzhba Ukrainy. 2023. <https://zir.tax.gov.ua/main/index/stavki>

Стаття надійшла до редакції 13.05.2023 р.